

Behöver världen enkönade föreningar i vårt tjugonde århundrade?

Marianne Skardéus, Chi

FEBS

2016 inbjöds jag till FEBS, 42nd Congress of The Federation of the European Biochemical Societies (FEBS), som skulle äga rum i Efesos september 2016. Beställningen var att jag skulle hålla ett anförande om Delta Kappa Gamma inom ramen för ett seminarium om jämställdhet.

Naturligtvis tackade jag ja. Tyvärr ställdes kongressen in på grund av deltagarna hoppade av troligen på grund av det oroliga läget i Turkiet sommaren 2016.

2017 fick jag en förnyad inbjudan och denna gången hölls kongressen i Jerusalem, Och återigen tackade jag ja.

Kongressen var imponerande både vad gällde administration och kvaliteten på föreläsarna. Alla mycket välutbildade, de flesta med minst doktorsgrad. Temat var Molekylärbiologi och jag fick insyn i vad som beforskas inom detta område runt om i världen. Mest intressant tycket jag föreläsningar om hur man kan ta död på cancerceller.

Inom det seminarium som jag deltog i fanns också två kvinnliga forskare, en medicinare och en matematiker. Dessa två delade med sig av sina erfarenheter som kvinnliga forskare. Deras problem rörde sig om vikten av goda handledare, som

inte utnyttjar sin position, tillgång till laboratorier för forskningen, barnpassning och vikten av att ha en make som förstår att forskning är tidskrävande.

Själv valde jag att sätta in DKG i ett globalt sammanhang för att visa på att behovet av kvinnoföreningar fortfarande finns genom att visa på kontrasterna för kvinnor från Pakistan och från Sverige.

Kvinnor i Pakistan

Sedan 1948 finns staten Pakistan, ett land som idag har en befolkning om 207 miljoner invånare och betecknas som ett utvecklingsland.

Pakistan är fortfarande i stora delar ett feodalt samhälle och präglas av ett patriarkaliskt samhällssystem där könsuppdelning är en del av den organisatoriska principen. Det patriarkaliska synsättet omgärdas av kulturella och lokala traditioner. 2/3 av befolkningen bor på landsbygden där traditionerna är starka. Islam påverkar starkt könsrollerna, där mannen är den utåtriktade och producerande, men kvinnan är den inåtriktade (hemmet) och reproducerande.

Kvinnor har ett lägre än män och de flesta kvinnor har ingen egen ekonomi. 90% av ekonomin ligger på männen.

En pakistansk kvinn skall vara osjälvisk, lugn tolerant, empatisk, pålitlig, kunna

kompro-missa, koordinera och organisera. Hon skall också se till att hushållet visar sig gästvänligt, vara en god hushållerska, sköta om barnen, maken och eventuella inneboenden, Hon skall vidare vid behov bidra till hushållets ekonomi, gifta sig med den man föräldrarna utser – ofta en kusin, följa islamisk dress code och därmed också ge upp alla sina egna drömmar. En pakistansk kvinna skall helst föda sin man söner. En pakistansk gallupundersökning

visade att 83% av de tillfrågade trodde att för att leva ett lyckligt liv behövde kvinnor ha barn.

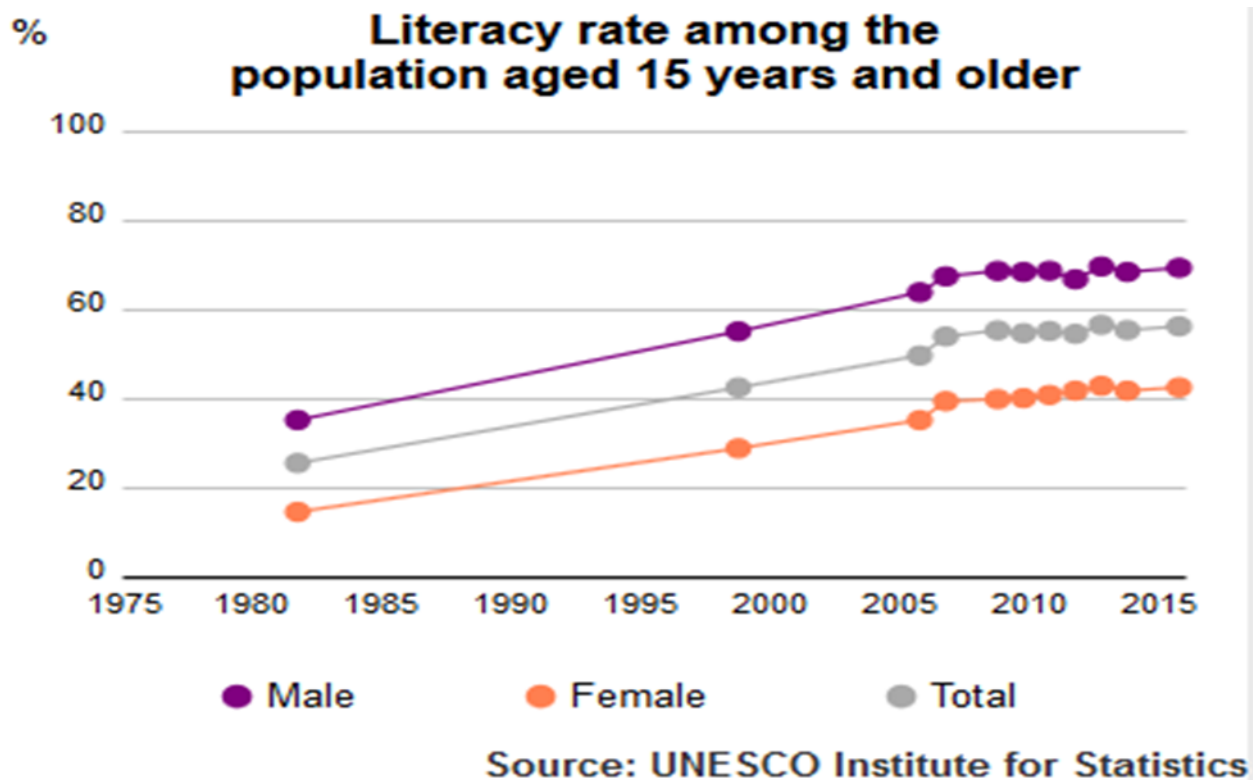
Sönerna är dem det satsat mest på vad gäller utbildning och därför är också läskunnigheten större bland pojkar and bland män.

Läskunnigheten har långsamt ökat i Pakistan, men det går långsamt. Skillnaderna mellan stad och landsbygd är också stora. Pojkar i stadsområden ligger på en läskunnighet om 80% medan flickor på landsbygden när mer till 23 %.

Myndigheterna förklarar att alla barn i åldern 5-16 år kan gå i skola, men det finns 7.261 miljoner barn som inte går i skola på grundskolenivå i Pakistan och 58% är flickor. På landsbygden är det också brist på skolor, inte minst för flickor. Just nu görs en satsning på att bygga gymnasieskolor för flickor på landsbygden,

Trots att flickor har rätt till skolgång, motarbetas flickor att gå i skola och diskrimineras genom att det förekommer våldsamheter som syrakastning vilket gör flickorna till offer för sin skolgång.

Starka pakistanskakvinnor för en kamp för förbättringar för kvinnors villkor, men den kampen är inte ofarlig.

Här några exempel på ideella organisationer som arbetar

- All Pakistan Women's Association, grundad 1949,
- Aurat Foundation, grundad 1986,
- Blue Veins, som primärt arbetar med hälsofrågor på landsbygden
- Society for Appraisal and Women Empowerment in Rural Areas (SAWERA), grundad 2004 i Khyber Agency, och berömd för mordet på dess grundare *Fareeda Afridi*, som sköts ner i juni 2012.

Att vara kvinn i Pakistan har sitt pris. Jag påminner Pakistans första premiärminister *Benazir Bhutto* som blev offer för en självmordsmördare under sin andra valkampanj och *Malala Jousafzai*, som sköts av en taliban för sitt engagemang för flickors skolgång.

Malala

Benazir

Milstolpar mot jämställdhet för svenska kvinnor

Det övergripande målet för den svenska jämställdhetspolitiken är att män och kvinnor ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att detta skal bli verklighet krävs bland annat:

- En jämn fördelning av makt och inflytande.
- Ekonomisk jämställdhet.

- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.
- Att mäns våld mot kvinnor iupphör.

1845 införs lika arvsrätt för män och kvinnor,

1846 och 1864 års näringsfrihetsreformer blir av stor betydelse för kvinnor,

1856 Fredrika Bremers feministiska idéroman *Hertha* ges ut,

1858 medges myndighet för ogifta kvinnor över 25 år efter ansökan hos domstol,

1862 införs kommunal rösträtt för kvinnor över 21 år med inkomst över 400 riksdaler per år (kvinnor hade egen inkomst vid denna tid),

1863 införs generell myndighet för ogifta kvinnor över 25 år,

1868 *Tidskrift för hemmet*, Sveriges och Nordens första kvinnotidskrift startas,

1870 erhåller kvinnor rätt att avlägga studentexamen,

1873 ges kvinnor rätt att avlägga vissa akademiska examina,

1873 Föreningen för gift kvinnas äganderätt bildas.

1884 sänks myndighetsåldern för ogifta kvinnor från 25 till 21 år,

1884 Fredrika Bremer-förbundet, Sveriges första organiserade kvinnoförbund bildas.

1886 Första kvinnliga fackföreningen bildas: Hemsömmerskor i Lund.

1892 Stockholms allmänna kvinnoklubb bildas och uppgår samma år i Socialdemokratiska arbetarpartiet.

1909 blir kvinnor valbara till kommunala organ,

1919 och 1921 får kvinnor politisk rösträtt och valbarhet till Sveriges riksdag,

1921 medges myndighet för gift kvinna över 21 år,

1925 Kvinnliga medborgarskolan vid Fogelstad invigs.

1925 ges kvinnan samma rätt som mannen till statliga ämbeten (med vissa undantag),

1936 fick statligt anställda kvinnor rätt till barnledighet

1938 kom den första lagen som tillät abort på vissa villkor

1938 blir preventivmedel tillåtna och moderskapspenning för alla införs,

1939 införs förbud mot att avskeda kvinnor på grund av trolovning, giftermål, havandeskap eller förlossning,

1955 blir båda föräldrarna förmyndare för minderåriga barn inom äktenskapet, Detta fick stor uppmärksamhet i utländsk press och Sverige utmålades som ett syndens näste.

1957 antogs de första kvinnliga poliserna i Stockholm och i januari året därpå började de sin ordningspolistjänst. Kvinnorna hade samma arbetsuppgifter som de manliga poliserna men var utrustade med batong i stället för sabel. År 1981 utnämndes den första kvinnliga polismästaren i Sverige: Karin Värnefjord. År 2015 var 31 procent av Sveriges poliser kvinnor.

1958 erhåller kvinnor rätt att prästvigas, På Palmsöndagen prästvigts de första kvinnorna: Margit Sahlin och Elisabet Djurle för Stockholms stift samt Ingrid Persson för Härnösands stift.

1961 Eva Mobergs essä "Kvinnans villkorliga frigivning" publiceras.

1964 Godkänns P-piller i Sverige,

1965 fick Sverige som enda land i världen en lag mot våldtäkt inom äktenskapet.

1968 Grupp 8 bildas.

1971 införs särbeskattning mellan makar,

1971 Hembiträden får reglerad arbetstid.

1974 blev det möjligt för både män och kvinnor att vara föräldralediga med sina barn,

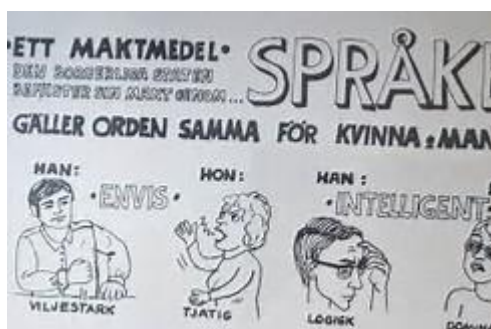
1974 införs rätt till fri abort t. o. m. den 18 havandeskapsveckan,

1982 faller kvinnomisshandel på enskild plats under allmänt åtal,

1984 bildas ROKS, Riksorganisationen för Kvinnojourer i Sverige,

1988 införs lag om besöksförbud,

1991 Införs ny jämställdhetslag med bl. a. förbud mot sexuella trakasserier på arbetsplatsen.

1994 Det feministiska nätverket Stödstrumporna bildas.

1996 Nina Björks bok "Under det rosa täcket" ges ut.

1998 Införs lag om förbud mot könsstympning av kvinnor,

1998 Skärpt lagstiftning (jmf år 1982) genom att brottet "grov kvinnofridskränkning" fördes in i brottsbalken. Lagen är utformad för att underlätta åtal av gärningsmän som kränkt en närstående kvinna under en längre tid, som fysiskt våld, hot, tvång och sexuellt utnyttjande. BRÅ uppskattar att 80% av våldet mot kvinnor i nära relationer aldrig kommer till polisens kännedom.

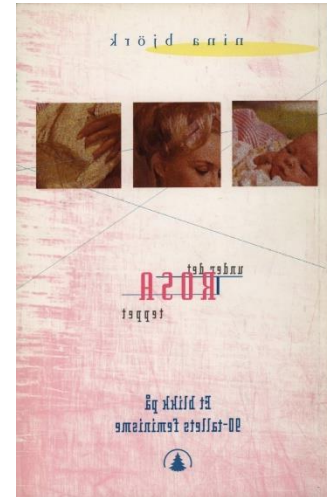
1999 införs förbud mot köp av sexuella tjänster.

2005 Vi har idag ett politiskt parti FI, Feministiskt initiativ

2008 Jämställdhetsbonus införs om föräldrarna delar lika på föräldraledigheten.

2014 Sverige får sin första kvinnliga biskop.

2014 44% av riksdagens ledamöter är kvinnor

Rösträtt.

Rösträtten för kvinnor var en viktig milsten för det fortsatta jämställdhetsarbetet. Här följer en översikt för när kvinnorna i medlemsländerna inom DKG fick sin rösträtt. Finland fick förhållandevis tidigt rösträtt, genom att man tillhörde Ryssland. Sverige ligger lite efter t.ex. Norge och Island. Det var bland annat första världskriget som försenade beslutet om rösträtt för de svenska kvinnorna. De liberala och socialistiska idéerna som kom fram under 1800-talet drev på frågan om rösträtt liksom en stark arbetarrörelse.

Rösträtt. En översikt

1906 Storfurstendömet Finland /Ryssland/

1913 Norge

1915 Island´

1917 Estland

1917 Nederländerna

1917–1919 större delen av Kanada;

1922 Prince Edward Island

1925 Newfoundland

1940 Quebec

1918 Tyskland

1918 delvis 1928 full rösträtt i United Kingdom inklusive Irland

1920 USA

Även om de var lagligt tillåtna att rösta, nekades svart rätten att rösta i flera av staterna i södern fram till 1965.

1921 Sverige

1929/35 Puerto Rico

1939 El Salvador

1941/46 Panama

1946 Guatemala

1947 Japan

1947 Mexiko

1949 Costa Rica

1947 Pakistan

Ja, det behövs fortfarande kvinnoföreningar!

Efter den korta översikten över kvinnors situation i Pakistan och sedan den mer genomgripande över vad vi uppnått i Sverige blir ändå svaret på frågan om det behövs enkönade /läs kvinnliga/ föreningar även under det tjugonde århundradet. När det gäller Pakistan är det uppenbart att det finns mycket att förbättra för kvinnorna

men även i Sverige finns mycket att uträtta ännu. Enligt The Global Gender Gap Report från 2016 ligger Pakistan plats 143 av de 144 undersökta länderna, medan Island (1), Finland (2), Norge (3), och Sverige (4) ligger på platserna 1-4 av de tio-i-topp-länderna. Det skall också nämnas att för några år sedan var det Sverige som intog plats nummer 1!

Här är några argument varför vi skall juppmuntra och stötta kvinnor I vår värld

- Kvinnor måste stötta varandra.
- En förening förstärker kvinnors röster
- Kvinnor behöver känna solidaritet för att utveckla en ökad självkänsla
- En kvinnoförening gör det möjligt att lyfta frågor av betydelse för kvinnor i en kvinnlig kontext.
- I en kvinnoförening blir man lyssnad till och förstådd när man använder ett kvinnligt sätt att uttrycka sig.
- Man får hjälp med att stärka sin argumentering.
- Möjlighet att lära av andra kvinnors erfarenheter.
- Slippa konkurrens från män.
- Lyfta frågor som t.ex. lika lön för lika arbete
- Få stöd och råd för hur meriter skall värderas även i förhållande till män.
- Stöd för att arbeta för jämställdhet när det gäller fördelning av resurser som t.ex. inom forskning.
- Vi måste vara role models för kvinnor i andra länder!
- Samverkan med andra kvinnoföreningar som Zonta, Kvinnolobbyn osv.

Kampen måste gå vidare!

- Lika lön för lika arbete
- Bekämpa löneskillnader
- Pensionssystemet fallgropar för tjejerna
- Bekämpa xenofobi
- Normkritisk pedagogik, systematiskt antimobbingsarbete, genuspedagogik och interkulturell pedagogik står inte alltid högst upp på skolornas dagordning.

- Europas mest ojämlika skola Klyftorna mellan de mest och minst gynnade eleverna växer
- Fler män i barnomsorgen
- Delad föräldraförsäkring
- Mer forskning om kvinnors hälsa
- Lagstiftning inte bara mot fysiskt våld mot kvinnor med mot ekonomiskt och psykiskt våld-
- Genusforskning för att slå hål på maktstrukturerna.